

Nr. 58 din 21 februarie 2025

Ministerul Energiei
al Republicii Moldova
secretariat@energie.gov.md
nicolae.negru@energie.gov.md

Copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

repetat la proiectul de lege cu privire la energia electrică
(număr unic 732/MEn/2024)

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Ministerului Energiei al Republicii Moldova nr. 05-366 din 11 februarie 2025, privind avizarea repetată a proiectului de lege cu privire la energia electrică (număr unic 732/MEn/2024), [în continuare – proiectul].

CALM a analizat prevederile proiectului prin prisma principiilor constituționale, a legislației în vigoare și a intereselor autorităților administrației publice locale, corelate cu interesele cetățeanului.

2. Legislația aplicabilă

- Constituția Republicii Moldova;
- Codul contravențional nr. 218/2008;
- Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;
- Legea privind administrația publică locală nr.436/2006;
- Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă;
- Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- Legea nr. 160/2010 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;
- Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică;
- Legea cu privire la autorizarea executării lucrărilor de construcție nr.163/2010;
- Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999;
- Hotărârea Guvernului nr. 102/2013 cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030.

3. Constatări și propuneri asupra proiectului:

3.1. Proiectul conține norme ce contravin principiilor constituționale fundamentale ale autonomiei locale și inviolabilității proprietății, anume care vizează obligația unităților administrativ-teritoriale (autorităților publice locale) de a transmite terenurile sale în folosință gratuită către operatorii de sistem pentru efectuarea lucrărilor necesare construcției și/sau exploatații

rețelelor electrice (în condițiile în care și exproprierea dreptului de folosință urmează a fi compensată; a se vedea art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 488/1999).

Dreptul de folosință a acestor terenuri poate fi de principiu cu titlu gratuit, însă la discreția proprietarului care administrează terenurile. În acest sens, statul își poate ceda doar proprietatea sa cu titlu gratuit. În cazul în care statul urmărește să stimuleze operatorii din contul bunurilor UAT, atunci, în conformitate cu prevederile Legii nr. 435/2006 urmează mai întâi să compenseze veniturile ratate ale bugetelor locale. Nici excepțiile prevăzute la art. 10 din Legea nr. 121/2007 nu admit folosirea gratuită (comodat) a bunurilor UAT (și nici ale statului).

Reieșind din prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, pentru construcția de rețele ingineresti (cu excepția celor magistrale, care de drept sunt proprietate a statului), **nu se atribuie terenuri**. Respectiv, în calitate de „solicitant al actelor permissive”, în cazul rețelelor edilitare (ingineresti), inclusiv de comunicații electronice, și al elementelor de infrastructură asociată acestor rețele, este investitorul/beneficiarul sau furnizorul de rețele publice de comunicații electronice și nu proprietarul sau superficiarul – așa cum este în cazul construcțiilor capitale ce se construiesc.

Art. 127 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 prevede că:

„Schema de trasare a rețelelor respective se elaborează în temeiul documentației de urbanism și în baza:

- a) avizului de racordare la rețelele edilitare (ingineresti);
- b) schiței de trasare a rețelelor, propusă de proiectant, la scara de 1:5000 sau de 1:1000;
- c) acordurilor deținătorilor de terenuri traversate/intersectate.

(9) Solicitarea altor documente decât cele prevăzute la alin. (7) nu se admite”.

Astfel, la elaborarea schemei de trasare a rețelelor edilitare (ingineresti) și a actelor permissive în construcții pentru amplasarea rețelelor edilitare (ingineresti) **nu sunt necesare acte de atribuire a terenurilor**, ci doar actele sus-menționate, inclusiv acordurile deținătorilor de terenuri traversate/intersectate.

Prin urmare, normele proiectului intră în contradicție și cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, pentru că doar bunurile imobile (inclusiv cele care fac parte din infrastructura corespunzătoare de sistem) – construcții capitale necesită a fi autorizate cu prezența dreptului atribuit asupra terenurilor (proprietate sau suprafață). Aceste terenuri ale UAT nu pot fi atribuite operatorilor cu titlu gratuit.

3.2. În Art. 134 (Principii generale (1) Terenurile proprietate publică aflate în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea și/sau modernizarea rețelelor electrice de transport sau de distribuție, se transmit în folosință operatorilor de sistem cu titlu gratuit; (2) Dreptul de folosință cu titlu gratuit asupra terenurilor pe durata de exploatare a rețelelor electrice, prevăzut la alin. (1), se constituie prin efectul prezentei legi fără a fi necesară obținerea acordului statului sau al unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea altor formalități. Dreptul de folosință stabilit în temeiul prezentului articol se exercită și este opozabil față de terți fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile):

urmează a se reformula textul, în sensul că statul atribuie cu titlu gratuit doar terenurile proprietate a statului și doar pentru construcția liniilor electrice magistrale și de interes național, iar pentru celelalte linii de electricitate, în general, nu se atribuie terenuri, inclusiv de către stat sau APL (în special cu titlu gratuit), ci se autorizează în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor (cu următoarele acte: certificat de urbanism pentru proiectare, schema de trasare a rețelelor, proiect verificat și autorizație de construire). Suprafețele de teren care sunt traversate de aceste rețele sunt folosite de proprietarii terenurilor, însă cu grevarea prin servitutea constituită în favoarea operatorilor.

Această obiecție este valabilă și pentru art. 139 alin. (3): „După trecerea în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează a fi dat în

folosință, cu titlu gratuit, operatorului de sistem pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelelor electrice”.

Actualmente, operatorii de sistem deja se eschivează de la plata redevenței la bugetele locale pentru suprafața legală instituită (art. 29 din Legea nr. 1125/2002, prin efectul Legii nr. 133/2018) asupra terenurilor aferente bunurilor imobile proprietate privată (sedii, puncte comerciale etc), declarând că sunt scutiți de plată (nu se regăsesc în lista persoanelor scutite de plată, menționate expres la Art. 29 alin. (2)¹ din Legea nr. 1125/2002).

Obligarea UAT să transmită proprietatea sa cu titlu gratuit este neconstituțională, pentru că încalcă principiile autonomiei locale și al inviolabilității proprietății.

Nu negăm faptul că este plauzibilă folosirea gratuită a acestor terenuri, în special a servituților, de către operatorii de sistem (uz pentru rețelele electrice, nu și pentru sediile și alte bunuri proprietate privată ale operatorilor de sistem), însă solicităm ca această prerogativă să respecte principiile fundamentale enunțate supra.

O altă opțiune posibilă este ca statul să acopere anual pierderile UAT prin transferuri și/sau granturi acordate de la bugetul de stat.

Acordarea posesiei și folosinței gratuite a bunurilor proprietate publică constituie un „ajutor de stat” care trebuie notificat în prealabil Consiliului Concurenței de către entitatea care îl acordă, pentru a fi autorizat. Norma proiectului nu face derogare de la această regulă (Legea nr. 139/2012).

3.3. Se propune completarea proiectului cu o normă care să pună în sarcina ANRE reglementarea soluțiilor de înregistrare automată a deranjamentelor în rețelele și instalațiile electrice, evidența automată a deconectărilor liniilor electrice de 0,4 kV și compensarea automată de către operatorii de sistem a prejudiciilor cauzate consumatorilor prin deranjamentele produse în rețelele și instalațiile electrice gestionate.

CALM va susține adoptarea proiectului de lege cu condiția ajustării la cadrul constituțional al autonomiei locale și cadrului legal, în conformitate cu propunerile menționate.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM
igor.cristal@calm.md